

Dóm þennan kvað upp Kristján Jónsson borgardómari ásamt meðdómendum Valdimar Leonhardssyni bifvélavirkja og Guðmundi Björnssyni vélaverkfræðingi.

Dómsorð:

Stefndi, Alfreð Eymundsson, greiði stefnanda, Óla Þorbergssyni, kr. 16.000.00 ásamt 7% ársvöxtum frá 22. marz 1965 til greiðsludags og kr. 7.900.00 í málskostnað.

Dóminum ber að fullnægja innan 15 daga frá lögbirtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.

Miðvikudaginn 20. nóvember 1968.

Nr. 147/1968. **Kristín Sigmarsdóttir**

(Magnús Thorlacius hrl.)

gegn

Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs

(Sigurður Ólason hrl.).

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómara Hæstaréttar.

Þinglýsingargjald.

Dómur Hæstaréttar.

Áfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 30. ágúst s.l. Krefst hún þess, að gjald fyrir þinglýsingu yfirlýsingar þeirrar, dags. 10. marz 1966, er í úrskurði héraðsdóms greinir, verði ákveðið kr. 50.00. Þá krefst hún málskostnaðar í héraði og hér fyrir dómi.

Stefndi krefst þess, að hinn áfrýjaði úrskurður verði staðfestur og áfrýjanda dæmt að greiða honum málskostnað fyrir Hæstarétti.

Með skírskotun til forsendna hins áfrýjaða úrskurðar ber að staðfesta hann.

Rétt er, að áfrýjandi greiði stefnda málskostnað fyrir Hæstarétti, kr. 6.000.00.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði úrskurður skal vera óraskaður.

Áfrýjandi, Kristín Sigmarsdóttir, greiði stefnda, fjármálaráðherra f. h. rikissjóðs, málskostnað fyrir Hæstarétti, kr. 6.000.00, að viðlagðri aðför að lögum.

Úrskurður þinglýsingardóms Reykjavíkur 18. júní 1968.

Mál þetta, sem hefur verið skriflega flutt, var tekið til úrskurðar 28. maí s.l.

Kröfur sóknaraðilja (úrskurðarbeiðanda), Kristínar Sigmarsdóttur, Hátúni 8 hér í borg, eru þær, að þinglýsingargjald verði ákveðið kr. 50.00 af yfirlýsingu hennar og fyrrverandi eiginmanns hennar, Júlíusar Halldórssonar, Ármúla 6, einnig hér í borg, dags. 10. marz 1966, um, að við skilnað þeirra hjóna hafi íbúð í húsinu nr. 8 við Hátún hér í borg fallið í hennar hlut, en íbúð þessi er 4ra herbergja íbúð á 3. hæð í suðurálmú hússins, talin 3.02% úr heildareigninni og því að fasteignamati kr. 67.065.14, því að eignin öll er að fasteignamati kr. 2.220.700.00, sbr. rskj. nr. 11. Þá krefst sóknaraðili og málskostnaðar að skaðlausu.

Kröfur varnaraðilja eru þær, að þinglýsingargjaldið verði ákveðið kr. 415.00, þ. e. miðist við fasteignamatsverð íbúðarinnar, og að sóknaraðilja verði gert að greiða hæfilegan málskostnað eftir mati eða ákvörðun dómara.

Málavextir eru þessir:

Í marzmánuði 1966 mun umboðsmaður sóknaraðilja, Magnús Thorlacius hæstaréttarlögmaður, hafa lagt inn hjá embættinu til athugunar vegna gjaldtöku yfirlýsingu Kristínar Sigmarsdóttur og Júlíusar Halldórssonar, dags. 10. marz 1966, ásamt samningi þeirra hjóna um fjárskipti þeirra, dags. sama dag, og er yfirlýsingin á þessa leið: „YFIRLÝSING. Við undirrituð hjón lýsum því hér með yfir, að um leið og við sömdum um fjárskipti vegna skilnaðar að borði og sæng í dag, varð að samkomulagi milli okkar, að íbúð að Hátúni 8, Reykjavík, á III. hæð frá jörðu talið, áður þinglýst eign undirritaðs, Júlíusar Halldórssonar, verði hér eftir þinglýst eign undirritaðrar, Kristínar Sigmarsdóttur. Kristín tekur við öllum sköttum og skyldum af eigninni og hirðir arð hennar frá og með 15. október 1965 að telja. Reykjavík, 10. marz 1966. Júlíus Halldórsson (sign.) — Júlíus Halldórsson, Hring-

braut 114 — Kristín Sigmarsdóttir (sign.) — Kristín Sigmarsdóttir, Hátúni 8. Vitundarvottar: Að undirskrift Kristínar Sigmarsdóttur: Jóna Guðmundsdóttir (sign.) Ásta Magnúsd. (sign.). Eigendaskipta er getið. F. h. Lóðaskrárritarinn í Reykjavík 29. marz 1966. Gjald kr. 50.00 greitt. Alex. H. Jóhannsson“.

Samkvæmt þeirri venju, sem hafði verið farið eftir hér í Reykjavík um margra ára bil, var talið, að af umræddri yfirlýsingu ætti að greiða kr. 840.00 í þinglýsingargjald og kr. 2.128.00 í stimpilgjald. Að loknum þessum útreikningi mun umboðsmaður konunnar hafa fengið þessi skjöl afhent aftur, því að með bréfi, dags. 29. marz 1966, en mótteknu 30. marz 1966, sendir hann bréf til dómara þessa máls (rskj. nr. 1) ásamt umræddri yfirlýsingu (rskj. nr. 2), dags. 10. marz 1966, og óskar eftir, að dómariinn hlutist til um, að yfirlýsingu þessari verði þinglýst sem eignarheimild Kristínar að íbúðinni. Bréfi þessu fylgdi einnig eintak af fyrrgreindum fjárskiptasamningi þeirra hjóna, dags. 10. marz 1966 (rskj. nr. 3). Í stað kr. 840.00 fyrir þinglýsingu skjalsins fylgdi bréfi þessu tékki að fjárhæð kr. 50.00 fyrir þinglýsingargjaldi og óskað eftir, að dómariinn kvæði upp úrskurð um hæð þinglýsingargjaldsins.

Hér var um nýmæli að ræða, en hinn 3. nóvember 1965 féll dómur í Hæstarétti í máli Ingibjargar Magnúsdóttur gegn fjármálaráðherra, Hrd. XXXVI, bls. 766, og mun þessi krafa umboðsmanns sóknaraðilja hafa verið sett fram með hliðsjón af umræddum hæstaréttardómi. Í þessu sama bréfi tekur umboðsmaður konunnar það fram, að hann sendi enga greiðslu fyrir stimpilgjaldi, enda telji hann, að umbjóðanda sínum beri ekki skylda til að greiða neitt stimpilgjald af yfirlýsingu þessari, með því að umbjóðandi hans hafi fengið eign þessa upp í sinn búshelming, án þess að samhliða væri um sölu eða söluafsal að ræða. Óskar umboðsmaður konunnar eftir, að dómariinn kveði upp úrskurð um stimpilgjaldið samkvæmt lögum nr. 75/1921, 14. gr., en ef dómariinn geti ekki fallið á að kveða upp úrskurð um stimpilgjaldið, neyðist hann til að inna það af hendi með fyrirvara og áskilnaði um endurgreiðslu, en óskar að fá að vita, áður en stimpilsekt kynni að falla á skjalið.

Vegna umrædds bréfs umboðsmanns sóknaraðilja, dags. 29. marz 1966, ritar dómari þessa máls fjármálaráðuneytinu bréf, dags. 20. apríl 1966 (rskj. nr. 4). Vegna þess að í bréfi þessu kemur fram rökstuðningur fyrir umræddum gjaldtökum, þykir rétt að taka það hér upp orðrétt.

„20. apríl 1966. Ég leyfi mér hér með að senda ráðuneytinu ljósrit af bréfi Magnúsar Thorlacius hrl., dags. 29. marz s.l., ásamt ljósriti af yfirlýsingu hjónanna Júlíusar Halldórssonar og Kristínar Sigmarsdóttur, dags. 10. marz s.l., um, að íbúð í húsinu nr. 8 við Hátún hér í borg hafi við skilnað þeirra fallið í hlut konunnar, svo og ljósrit af samningi milli nefndra hjóna, dags. 10. marz s.l., um skiptingu eigna o. fl. vegna umrædds skilnaðar þeirra.

Er óskað eftir þinglýsingu á nefndri yfirlýsingu, en fyrir þinglýsingu hennar hefi ég talið að greiða bæri kr. 840.00 í þinglýsingargjald, en kr. 2.128.00 í stimpilgjald. Hins vegar telur Magnús Thorlacius hrl., að fyrir þinglýsingu yfirlýsingar þessarar eigi aðeins að greiða kr. 50.00 í þinglýsingargjald, en að um greiðslu stimpilgjalds geti ekki verið að ræða í þessu tilfelli.

Fer Magnús fram á, að kveðinn verði upp úrskurður hér við embættið um hæð þinglýsingargjaldsins, og býst ég við, að hann hafi þar í huga dóm Hæstaréttar frá 3/11 1965 í málinu nr. 177/1965: Ingibjörg Magnúsdóttir gegn fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs, Hrd. XXXVI, bls. 766. Mér þykir rétt að taka fram, að mér finnst 50 kr. greiðsla tæplega geta talizt hæfileg trygging fyrir greiðslu þinglýsingargjalds.

Varðandi stimpilgjald telur hæstaréttarlögmaðurinn, að umrætt skjal eigi að vera stimpilfrjálst, vegna þess að konan hafi fengið íbúð þessa upp í sinn búshelming, án þess að samhliða hafi verið um sölu að ræða, og óskar eftir, að hér við embættið verði kveðinn upp úrskurður um stimpilgjaldið og vitnar þar í 14. gr. laga nr. 75/1921, en ef ekki verði á það fallizt, að kveðinn verði upp úrskurður um stimpilgjaldið, þá muni hann neyðast til að inna það af hendi með fyrirvara og áskilnaði um endurgreiðslu.

Í 14. gr. laga nr. 75/1921 segir svo: „Ef gjaldandi er óánægður með ákvörðun gjaldsins, getur hann skotið því undir úrskurð stjórnarráðsins inna tveggja mánaða, en fylgja skal jafnan umsögn stimplunarmanns. Ef hlutaðeigandi vill eigi heldur una við úrskurð stjórnarráðsins, getur hann lagt málið fyrir dómstólana“.

Af þessu virðist ljóst, að telja verður hæpið, að stimplunarmaður eigi að kveða upp úrskurð um fjárhæð stimpilgjalds, heldur eigi gangur mála að vera sá, er greinir í umræddri 14. gr. stimpillaganna.

Þá ætla ég að víkja að því, hvers vegna ég hefi krafizt þinglýsingargjalds að fjárhæð kr. 840.00 og stimpilgjalds að fjárhæð kr. 2.128.00.

Af umræddri yfirlýsingu, sem þinglýsa á, verður ekki séð, um hvaða eignir hafi verið að ræða í búi þessu umfram greinda íbúð í Hátúni 8 hér í borg, en í umræddum samningi milli hjónanna, dags. 10. marz 1966, er getið fleiri eigna.

Samkvæmt nefndum samningi fær maðurinn í sinn hlut: Fiskbúð að Ásgarði 24 hér í borg með tilheyrandi (þessa fiskbúð seldi hann Friðbert Friðbertssyni með afsali, dags. 2/12 1965, og er kaupverðs þar ekki getið), bifreiðina R 16036, innstæðu í bönkum og stofnsjóði KEA, og sést ekki, um hvaða fjárhæðir þar hafi verið að ræða. Þá tekur maðurinn að sér að greiða skuldir, kr. 520.000.00, auk þess tekur hann að sér að greiða hálfa veðskuld á íbúð þeirri í Hátúni 8, sem konan fær í sinn hlut, svo og allar aðrar skuldir vegna félagsbús þeirra hjóna. Maðurinn á ekki að greiða lifeyri með konunni, á meðan skilnaður að borði og sæng varir eða síðar.

Konan fær í sinn hlut umrædda íbúð í húsinu nr. 8 við Hátún hér í borg og allt það innbú, sem var í hennar vörzlu þann 10/3 1966 að undanskildum 2 armstólum, sem maðurinn fær.

Heldur hæstaréttarlögmaðurinn því fram, að hér sé um jöfn skipti að ræða og þess vegna eigi umrædd yfirlýsing að vera stimpilfrjáls.

Ekki er það með öllu útilokað, að svo sé, en eigi held ég, að hægt sé að ætlast til þess, að þeir, sem ekki fá frekari upplýsingar en þær, er í umræddum samningi greinir, geti með góðu móti sannfærzt um, að hér sé um hnífjöfn skipti að ræða. Eigi verður séð, að uppskrift eða virðing hafi farið fram á eignum bús þessa eða hversu hátt aðilar hafi virt fasteignir búsins, hvers virði bifreiðin hafi verið talin, innbú hátt virt eða um hversu miklar innstæður hafi verið að ræða skv. 3. lið samningsins.

Í búi þessu er um tvær fasteignir að ræða, og fær maðurinn í sinn hlut minni fasteignina og sennilega meira lausafé, en tekur að sér að greiða miklu meiri skuldir en konan. Konan fær í sinn hlut stærri fasteignina og á aðeins að greiða $\frac{1}{2}$ veðskuld þá, er á íbúðinni hvílir.

Ef bæði hjónin hefðu eignast báðar fasteignir búsins að jöfnu, er augljóst, að slík eignarheimild hefði verið stimpilfrjáls, en hér er búinu ekki skipt þannig, heldur fær maðurinn fasteign, sem er ódýrari að fasteignamati, en konan fær fasteign, sem er dýrari að fasteignamati. Í slíkum tilfellum hefur gjaldtöku hér við embættið verið hagað þannig, sbr. bréf embættisins til ráðuneytisins, dags. 6. jan. 1964, að fáí bæði hjónin jafnmikið að fast-

eignamati í fasteign eða fasteignum, hefur aðeins verið tekið þinglýsingargjald af einföldu fasteignamati, en fái hjónin hins vegar misjafnlega mikið að fasteignamati í fasteignum, er tekið þinglýsingargjald af einföldu fasteignamati af þeim hluta eignanna, sem því ber sem maka, en tekið þinglýsingargjald og stimpilgjald af fimmföldum mismuninum að fasteignamati.

Umræddur hluti í Ásgarði 24 er talinn að fasteignamati kr. 24.498.80, en umræddur hluti í Hátúni 8, sem talinn er 3.02%, en ekki 3.2%, eins og hæstaréttarlögmaðurinn telur, er að fasteignamati kr. 67.065.14. Samtals var því í búi þessu um fasteignir að ræða, sem eru samtals að fasteignamati kr. 91.562.94. Helmingur af fasteignum búsins er því að fasteignamati kr. 45.781.47.

Íbúðin að Hátúni 8 er að fasteignamati kr. 67.065.14. Þinglýsingargjald af umræddri yfirlýsingu er því reiknað af kr. 45.781.47 + kr. 106.418.35 ($21.283.67 \times 5$) = kr. 152.199.82, en stimpilgjald af kr. 106.418.35.

Miðað við þessa gjaldstofna verður þinglýsingargjald kr. 840.00, en stimpilgjald kr. 2.128.00.

Er þess beiðzt, að ráðuneytið úrskurði gjaldstofn stimpilgjalds, en láti í té greinargerð varðandi þinglýsingargjald.

Fjármálaráðuneytið,
Reykjavík“.

Næst gerist það í máli þessu, að með bréfi, dags. 30. apríl 1966 (rskj. nr. 5), sendir umboðsmaður sóknaraðilja kr. 2.128.00 til greiðslu á stimpilgjaldi af umræddri yfirlýsingu. Tekur umboðsmaðurinn það fram, að greiðsla þessi sé innt af hendi með fyrirvara og áskilnaði um endurgreiðslu, ef því væri að skipta. Í þessu sama bréfi er það tekið fram, að ef dómariinn krefjist tryggingar fyrir þinglýsingargjaldinu, sem hann neiti að greiða nema eftir úrskurði, þá sé hann reiðubúinn til að setja hana, þegar hann sé látinn vita.

Með bréfi, dags. 15. júní 1966 (rskj. nr. 6), féllst fjármálaráðuneytið á fjárhæð stimpilgjalds af umræddri yfirlýsingu (rskj. nr. 2), en tekur fram, að að því er þinglýsingargjaldið snerti, fallist ráðuneytið á sjónarmið dómara þessa máls, en að úrlausn slíkra ágreiningsatriða muni teljast heyra undir dómstóla, sbr. hæstaréttardóm frá 3. nóvember 1965 í málinu nr. 177/1965.

Hvílir málið nú um stund á því stigi, að umrædd yfirlýsing er stimpluð með fyrirvara um endurgreiðslu, en óþinglýst. Trygging fyrir greiðslu þinglýsingargjalds ekki sett, enda ekki eftir henni gengið. Ástæðan fyrir þessum drætti var meðal annars

sú, að þá hafði verið áfrýjað til Hæstaréttar dómi í máli bæjarþings Reykjavíkur nr. 1637/1965: Ingibjörg Magnúsdóttir gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs varðandi greiðslu stimpilgjalds af eignarheimild fyrir íbúð í húsinu nr. 36 við Digranesveg í Kópavogi, er Ingibjörg fékk í sinn hlut við hjúskaparslit, en úrslit þessa máls mundu verða mjög mikilvæg í sambandi við gjaldtöku af eignarheimildum fyrir fasteignum við hjúskaparslit.

Með því að augljóst var, að ekki væri hægt að bíða með frekari aðgerðir í máli þessu, þinglýsti dómari þessa máls umræddri yfirlýsingu hinn 26. október 1966, enda þótt enginn úrskurður um fjárhæð þinglýsingargjalds hefði gengið eða trygging sett fyrir gjaldinu.

Hvílir nú málið um stund.

Hinn 15. desember 1967 féll í Hæstarétti dómur í málinu nr. 20/1966: Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Ingibjörgu Magnúsdóttur, en dómur þessi er mjög mikilvægur í sambandi við gjaldtöku þinglýsingar- og stimpilgjalds af eignarheimildum fyrir fasteignum í hjúskaparslitamálum.

Stóð nú ekki á því, að líf færðist í mál þetta. Dómara þessa máls barst bréf umboðsmanns sóknaraðilja, dags. 19. desember 1967 (rskj. nr. 7), ásamt greinargerð í máli þessu (rskj. nr. 8). Jafnframt krefur hann ríkissjóð um stimpilgjald það, er hann hafði greitt af yfirlýsingu þessari, og fékk það endurgreitt.

Verða nú þáttaskil í máli þessu vegna breyttra viðhorfa, og ritaði dómari þessa máls umboðsmanni sóknaraðilja bréf hinn 22. janúar 1968 (rskj. nr. 9), þar sem segir m. a., að við umræddan dóm Hæstaréttar í málinu: Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Ingibjörgu Magnúsdóttur hafi skapast ný viðhorf í máli þessu. Hefði þessi dómur legið fyrir, er hann hafi verið að reikna út gjöld af umræddri yfirlýsingu, þá hefði hann krafist um kr. 415.00 í þinglýsingargjald, sem er miðað við fasteignamat íbúðarinnar, en ekki gert kröfu til stimpilsgjalds. Vegna þessara breyttu viðhorfa svo og vegna endurgreiðslu á stimpilgjaldinu þá óskaði dómari eftir nýrri greinargerð frá sóknaraðilja um, að deilan um þinglýsingargjaldið væri aðeins um það, hvort greiða bæri þinglýsingargjald af fasteignamatsverði íbúðarinnar, eða kr. 50.00, eins og sóknaraðili hefur talið, að væri hið rétta þinglýsingargjald af umræddri yfirlýsingu.

Dómariinn harmar, að í bréf þetta hafa slæðzt tvær villur. Hin fyrri er sú, að umrædd yfirlýsing hafi verið stimplað 8. maí 1966, en skjalið virðist hafa verið stimplað hinn 6. maí 1966,

en dagsetning er ógreinileg í stimpli. Hin villan er, að umboðsmaður sóknaraðilja hafi neitað að setja tryggingu fyrir þinglýsingargjaldi. Þetta er á misskilningi byggt, sbr. niðurlag bréfs hans, dags. 30/4 1966 (rskj. nr. 5), þar sem hann neitar að greiða þinglýsingargjaldið nema eftir úrskurði, en kveðst reiðubúinn að setja tryggingu fyrir því. Athygli er þó vakin á því, að trygging fyrir þinglýsingargjaldinu er ekki boðin fram fyrr. Því miður hefur þetta misminni dómarsins valdið því, að hann þinglýsti skjalinu síðar en hann hefði annars gert, en þó ekki fyrr en eftir 30. apríl 1966, því að fyrr fór engin greiðsla fram varðandi stimpilgjald.

Varnaraðili leggur fram greinargerð, dags. 9. marz 1968 (rskj. nr. 12). Samkvæmt þeirri greinargerð telur umboðsmaður varnaraðilja, að þinglýsingargjald eigi að miða við fasteignamat umræddrar íbúðar, sem talið sé vera kr. 67.065.14. Eigi gjaldið samkvæmt því að vera kr. 415.00, en þó að frádregnum kr. 50.00, sem greiddar hafi verið.

Málið var nú tekið fyrir í þinglýsingarrétti Reykjavíkur hinn 29. apríl s.l. Skjöl málsins nr. 1—13 incl. voru þá lögð fram og þingmerkt, en málinu þá frestað til 6. maí s.l. að ósk umboðsmanns sóknaraðilja til þess að leggja fram nýja greinargerð vegna breyttra viðhorfa í máli þessu.

Hinn 6. maí s.l. var málið tekið fyrir í annað sinn. Leggur þá umboðsmaður sóknaraðilja fram ljósrit af skattframtali Júlíusar Halldórssonar fyrir árið 1965 (rskj. nr. 14) og sókn (rskj. nr. 15). Sáta var þá leitað í málinu, en án árangurs, og í þessu réttarhaldi var ákveðinn skriflegur málflutningur í máli þessu með samþykki aðilja, en málinu frestað til 20. maí s.l.

Enn er málið tekið fyrir 20. maí s.l., en þá frestað til 28. maí s.l.

Að lokum er málið tekið fyrir hinn 28. maí s.l. Í því réttarhaldi lagði umboðsmaður varnaraðilja fram ljósrit af afsali Júlíusar Halldórssonar til Friðberts Friðbertssonar, dags. 2. desember 1965, fyrir fiskbúð í Ásgarði 20—24 hér í borg (rskj. nr. 16), en fleiri eru réttarskjölin ekki. Í þessu réttarhaldi var málið tekið til úrskurðar, þar sem umboðsmenn aðilja töldu ekki ástæðu til frekari gagnaöflunar eða málsútlitunar.

Samkvæmt skattframtali Júlíusar Halldórssonar fyrir árið 1965 (rskj. nr. 16), átti hann tvær fasteignir, fiskbúð að Ásgarði 22—24 og íbúð í Hátúni 8, báðar hér í borg.

Umboðsmaður sóknaraðilja upplýsir í sókn sinni (rskj. nr. 15),

að um áramótin 1965—1966 hafi umbjóðandi hans sótt um skilnað að borði og sæng við eiginmann sinn, Júlíus Halldórsson, Ármúla 6 hér í borg, og hafi leyfisbréf til skilnaðar að borði og sæng verið gefið út þann 14. janúar 1966. Hinn 10. marz 1966 hafi umboðsmönnum þeirra hjóna tekizt að koma á samkomulagi um eignaskiptin (rskj. nr. 3). Hafi þeir lagt til grundvallar helm-ingaskiptaregluna, enda hafi annað ekki komið til mála. Ekki hafi verið um neins konar afsal á fasteignum að ræða, heldur hafi átt sér stað skipti milli hjóna. Engar þinglýsingar hafi þurft með varðandi fiskbúð að Ásgarði 22—24, því að hún hafi haldizt áfram á nafni mannsins. Hin fasteignin hafi komið í hlut konunnar og því hafi þurft nafnbreytingar um þá eign.

Eins og fram kemur í bréfi dómara þessa máls til fjármálaráðuneytisins, dags. 20. apríl 1966 (rskj. nr. 4), sbr. og rskj. nr. 16, seldi Júlíus Halldórsson Friðbert Friðbertssyni, Langholtsvegi 19 hér í borg, umrædda fiskbúð að Ásgarði 22—24 með af-sali, dags. 2. desember 1965 og þinglýstu hinn 31. janúar 1966, þ. e. áður en sóknaraðili er talin hafa óskað eftir skilnaði við mann sinn, Júlíus Halldórsson. Af þessu er augljóst, að þinglýsing kemur ekki til mála, að því er umrædda fiskbúð snertir, því að hún hefur þegar verið seld, er umrædd hjón semja um fjármál sín vegna skilnaðar hinn 10. marz 1966. Þessi misskilningur hefur þó engin áhrif haft í sambandi við útreikning á þinglýsingar- og stimpilgjaldi af umræddri yfirlýsingu, því að gert hefur verið ráð fyrir því, að andvirði fiskbúðarinnar hafi runnið til Júlíusar, enda er tekið fram í umræddri yfirlýsingu (rskj. nr. 2), að Kristín taki við öllum sköttum og skyldum af íbúðinni í Hátúni 8 frá og með 15. október 1965 að telja.

Hefur nú málavöxtum verið lýst.

Sóknaraðili (úrskurðarbeiðandi) telur, að þinglýsingargjald af umræddri yfirlýsingu eigi að vera kr. 50.00, þ. e. að þinglýsingargjald af yfirlýsingunni eigi að taka samkvæmt 24. gr. laga nr. 104/1965 um aukatekjur ríkissjóðs, en greinin er svohljóðandi: „Fyrir að þinglýsa skjölum, sem hljóða um efni, sem eigi verður metið til ákveðins verðs, eða skjölum, sem ekki eru afsöl eða haft á fasteignum eða lausafé, skal gjalda 50.00 kr. Sé þess konar skjölum þinglýst við Hæstarétt, skal gjalda 100.00 kr.“

Telja verður, að umrædd yfirlýsing sé heimildarskjal (afsal) fyrir eign, sem hægt sé að meta til ákveðins verðs, og að af þeim sökum geti þinglýsingargjaldið ekki fallið undir 24. gr. auka-

tekjulaganna, jafnvel þótt rétthafi samkvæmt yfirlýsingu þessari hafi áður átt samaðild að eign þessari ásamt fleiri eignum.

Krafa varnaraðilja er, að þinglýsingargjaldið verði ákveðið kr. 415.00, þ. e. miðist við fasteignamatsverð íbúðarinnar og eigi því að falla undir 23. gr. aukatekjulaganna nr. 104/1965.

Í áratugi hefur töku þinglýsingargjalds verið þannig háttað, a. m. k. hér í Reykjavík, að þegar þinglýst hefur verið stimpilfrjálsri eignarheimild maka og eða erfingja við skipti, að þá hefur þinglýsingargjaldið verið miðað við fasteignamat eignarinnar, hafi annað og hærra verð ekki verið lagt til grundvallar við skiptin, t. d. vegna skulda, og hefur ekki þótt ástæða til að setja ný og fyllri ákvæði varðandi slíkar gjaldtökur, þótt ný aukatekjulög hafi verið sett bæði 1954 og 1965.

Íbúð sú, sem sóknaraðili, Kristín Sigmarsdóttir, eignast með umræddri yfirlýsingu, er, eins og áður greinir, að fasteignamati kr. 67.065.14 og veðskuld sú, sem hún tekur að sér að greiða, er ca. kr. 89.000.00 : 2 = 44.500.00, eða undir fasteignamati, og verður því að fallast á það sjónarmið varnaraðilja, að þinglýsingargjaldið eigi að reiknast af fasteignamatsverði íbúðarinnar og eigi að vera kr. 415.00, en þar af hefur sóknaraðili áður greitt kr. 50.00.

Báðir aðiljar hafa krafizt málskostnaðar, en eftir öllum atvikum þykir rétt, að málskostnaður falli niður.

Ólafur A. Pálsson borgarfégeti kvað upp úrskurð þennan, en hann er uppkveðinn nokkru seinna en dómari ætlaði sér, en það tókst ekki vegna anna hans.

Því úrskurðast:

Þinglýsingargjald af yfirlýsingu fyrrverandi hjóna, Júlíusar Halldórssonar og Kristínar Sigmarsdóttur, dags. 10/3 1966, um, að 4ra herbergja íbúð á 3. hæð í suðurálmú hússins nr. 8 við Hátún hér í borg, talin að fasteignamati kr. 67.065.14, verði eign Kristínar, ákveðst kr. 415.00, en þar af hafa verið greiddar kr. 50.00.

Málskostnaður falli niður.